Sprawozdanie
administracyjne
Starostwa Brodnickiego
za rok 1920 i za rok 1921
(powiat Brodnica.)

Drukarnia Brodnicka, w Brodnicy.

Sprawozdanie

administracyjne

Starostwa Brodnickiego

za rok 1920 i za rok 1921

(powiat Brodnica.)

Drukarnia Brodnicka, w Brodnicy.

Stosownie do § 127 Ordynacji Powiatowej przedkłada Wydział Powiatowy Sejmikowi Powiotowemu sprawozdanie administracyjne od przejęcia Pomorza przez władze polskie do dnia 31. III. 22 r.

1. Statystyka.

Z dniem 18. stycznia 1920 r. przejęty został powiat brodnicki przez władze polskie na obszarze 106,109,49,64 ha czyli okrągło 18,87 mil kwadratowych.

W powiecie znajdują się trzy miasta, Brodnica, Lidzbark i Górzno, 95 gmin wiejskich i 47 obszarów dworskich.

Miasta obejmują 4494,60,24 ha a gminy i obszary dworskie 101614,89,40 ha.

Kwota czystego dochodu gruntowego wynosi na cały powiat 583,623,75 marek, czyli przeciętnie 5,69 od hektara.

Podatkowi gruntowemu podlegają 99731,23,93 ha z 561,005,40 marek, czystego dochodu gruntowego.

Gruntom należącem do kościołów, szkół, probostw, nie będzie wymierzony podatek gruntowy. Grunta te obejmują 2868,66,68 ha z 22618,35 mk., czystego dochodu gruntowego.

Na drogi publiczne przypada 2181,80,42 ha, na wody 335,28,09 ha, a na niezabudowane zagrody poszczególnych gospodarstw 992,50,52 ha. Liczba mieszkańców powiatu wynosi wedle ostatniego spisu ludności z dnia 1. października 1921 r. 61257 z których przypada na miasta 11936 a na wsie 49321 dusz.

W stosunku do roku 1910 zmiejszyła się liczba ludności o 885 osób.

Zwierząt domowych naliczono:

Koni 11235, bydła rogatego 31495, owiec 16816, trzody chlewnej 31465.

2. Starosta i Deputowani.

Od dnia przejęcie Pomorza (t. j.) 18. 1. 20 r. przez władze polskie stoi na czele administracji powiatowej p. Starosta Władysław Olszewski, który już w czasie od przyznania powiatu Polsce, według Traktatu Wersalskiego (t. j.) od grudnia 1918 aż do przejęcia, był delegatem Rządu Polskiego przy ówczesnej tutejszej lantraturze. Deputowanem powiatowem wybrała Rada powiatowa dnia 27. 4. 1920 r. pana Dra. Siudowskiego z Przydatków, który to wybór Województwo Pomorskie zatwierdziło.

3. Rada powiatowa.

Na mocy rozporządzenia Min. b. dz. pruskiej z dnia 8. 1. 20 r. rozwiązany został zaraz po przejęciu powiatu przez władze polskie dotychczasowy Sejmik i Wydział powiatowy, których miejsce zajęła tymczasowa Rada Powiatowa, w skład której weszli panowie:

Dr. Siudowski	— Przydatki	Jerzykiewicz	— Brodnica
Ks. Kamiński	— Szczuka	Gapa	— Brodnica
Bizan	— Brodnica	Pluciński	— Lidzbark
Rożycki	— Wlewsk	Przanowski	— Górzno

Weissermel	— Słoszewy	Słoszewski	— Brodnica
Piskorowski	— Ciborz	Michnowski	— Brodnica
Robiński	— Opalenica	Oszwałdowski	— Jabłonowo
Czerwiński	— Radoszki	Bielicki	— Sumowo
Przeczewski	— Szczuka.		

Na mocy rozporządzenia Min b. dz. pruskiej z dnia 12. VIII. 21. r. przeprowadzone zostały dnia 20. XI. 21. r. wybory do Sejmiku Powiatowego. Wskład nowego Sejmiku Powiatowego weszło nast 45 posłów:

Michnowski	— Brodnica	Szalkowski	— Nieżywięć
Grążawski	— „	Michałkiewicz	— Karbowo
Bizan	— „	Matthoes	— Gutowo
Karbowski	— „	Dzięgelewski	— Bachotek
Jerzykiewicz	— „	Szulwic	— Pol. Brzozie
Słoszewski	— „	Cichocki	— Zbiczno
Rochon	— Lidzbark	Miłoszewski	— Pokrzydowo
Powałowski	— „	Rochnowski	— Pol. Brzozie
Etter	— „	Truszczyński	— Kowaliki
Jakubowski	— Górzno	Piński	— Miesiączk.
Wawrowski	— Mszano	Menczyński	— Małe Leźno
Wilamowski	— Pląchoty	Grabowski	— Grążawy
Stachowski	— Wymokłe	Mieczkowski	— Ciborz
Gaca	— Wrocki	Czajkowski	— Bełk
Oszwałdowski	— Jabłonowo	Życki	— Chełsty
Czechowski	— Lembark	Kalisz	— Jamielnik
Siebers	— Kruszyny	Liszewski	— Wlewsk
Ciemiński	— Jabłonowo	Powałowski	— Dzierzno
Jahnke	— Brudzawy	Górny	— Szczuka
Goertz	— Lembarg	Robiński	— Opalenica
Rohde	— Jablonowo	Żurawski	— Cielęta
Ossowski	— Najmowo		
Zakrzewski	— Nieżywięć		
Kernstein	— Karbowo		

Pierwsze uroczyste posiedzenie Sejmiku Powiatowego odbyło się pod przewodnictwem p. Starosty Olszewskiego w obecności 44 członków (p. Jahnke z Brudzaw nie mógł z powodu choroby brać udziału w posiedzeniu) w dniu 28. grudnia 1921 r. na którym nastąpiło a) poświęcenie Starostwa, b) wybór członków Wydziału Powiatowego, c) wybór deputowanych ~~i jego następcy~~ oraz 3 członków do Sejmiku Wojewódzkiego.

Przed porządkiem dziennym odbyła się w dniu tym uroczysta Msza św. w kościele farnym, na której prócz Posłów Sejmiku Powiatowego brali udział przedstawicieli wszelkich urzędów i korporacji powiatowych, oraz ludność.

Wydział Powiatowy.

Wydział Powiatowy składa się z panów:

Starosty Olszewskiego jako przewodniczącego,
Dr. Siudowskiego z Przydatek,
Wiśniewskiego z Grążaw,
Robińskiego z Opalenicy,

Jerzykiewicza z Brodnicy,
Powałowskiego z Lidzbarka.

W myśl rozporządzenia Min. b. dz. pruskiej z dnia 12. VIII. 21 r. § 17 urzędują nowo wybrany Sejmik i Wydział Powiatowy 4 lata. Stosownie do § 16 tego rozporządzenia skończyło się urzędowanie Tymczasowej Rady Powiatowej z dniem wyboru nowego Wydziału Powiatowego, to jest dnia 28. grudnia 1921 r.

Deputowani Powiatu.

Jako deputowani z powiatu zostali wybrani przez aklamacje pan Dr. Siudowski właściciel ziemski z Przydatek i p Kazimierz Powałowski, właściciel ziemski z Dzierzna.

Członkowie Sejmiku Wojewódzkiego.

Jako członkowie Sejmiku Wojewódzkiego zostali wybrani pp.:
Robiński właściciel ziemski z Opalenicy,
Michnowski kupiec z Brodnicy,
Czajkowski gospodarz z Bełku.

Posiedzeń Rady Powiatowej odbyło się
roku w 1920 7
roku w 1921 9

Radzie Powiatowej przedłożono do uchwały
w roku 1920 . . . . . 150 spraw
w roku 1921 . . . . . 223 spraw

Liczba numerów dziennika w biurach Wydziału Powiatowego wynosi
w roku 1920 17832
w roku 1921 17276

Urzędnicy Wydziału Powiatowego.

A. BIURO WYDZIAŁU POWIATOWEGO.

1.	Naczelny sekretarz	Talaśka
2.	Sekretarz	Bachorski
3.	Sekretarz	Dobrowolski
4.	Sekretarz	Karczewski
5.	Asystent	Ronowski
6.	Asystent	Langowski
7.	Asystent	Zieliński
8.	Registrator asystent	Sobiecki

9. 1 fnukcjonarjusz, 1 uczeń i 11 sił pomocniczych.

B. URZĘDNICY POWIATOWEJ KASY KOMUNALNEJ I POWIATOWEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI.

1. Rendent Grabowski
2. Kontroler Brozowski
3. Asystent Brandt
4. 3 siły pomocnicze i 1 uczeń

C. WDOWY I SIEROTY.

1. Wdowa po sekretarzu Wydz. Pow. Marksie
2. Wdowa po Kontrolerze Szaffmanie.

Rozkład pracy.

Nr. bież.	Nazwisko	Opracowują
1.	Talaśka naczelny sekretarz	Nadzór nad biurowością, sprawy personalne. Sprawy posiedzeń. Sprawy ogólno powiatowe. Administracja majątku i domu powiatowego. Sprawy przewłaszczeniowe. Koncesję na wyszynk. Zestawienie budżetu powiatowego.
2.	Bachorski sekretarz	Podatek obrotowy, podatek od przyrostu wartości, szpital powiatowy i akuszerki.
3.	Dobrowolski sekretarz	Wszelkie podatki, prócz podatków wymienionych pod nr. 2.
4.	Karczewski sekretarz	Kierownictwo Biura Handlowego.
5.	Ronowski asystent	Administrację wójtostw, sołectw, sprawy polowania, ogniowe i składki dla Pomorskiej Izby Rolniczej.
6.	Langowski asystent	Sprawy nieszczęśliwych wypadków w rolnictwie, koncesję budowlane, ubezpieczenie bydła rogatego i zwierząt kopytkowych, licencjonowania stadników. Sprawy głuchoniemych, umysłowochorych, epileptyków i ociemniałych. Spr. meljoracyjne.
7.	Zieliński asystent	Sprawy ubogich, urzędy stanu cywilnego, zasiłki wojskowe, sprawy mieszkaniowe, radcy sierot, szczepienie ospy, sędziowie polubowi.
8.	Sobiecki asystent	Registratura Wydziału Powiatowego.

Obliczenie przypuszczalne na końcu roku rachunku pozostałego stanu Pow. Kasy Kom. za r. 1920.

Tytuł	Dochód za 1920 r.	Ma według etatu M.	f.	Jest M.	f.	Więcej M.	f.	Mniej M.	f.
	Stan z roku przeszłego			2.058	45			2058	45
I.	Administracja Wydz. P.	126203		3540				122663	
II.	Administracja Kasy	27239	90					27239	90
III.	Administracja wójtostw	3593						3593	
IV.	Podat. pow. i opłaty	1548403	14	1841193	04	292789	90		
V.	Szpital powiatowy	180000		662545	80	482545	80		
VI.	Ochrona zdrowia i choroby	1500						1500	
VII.	Instytucja ubogich	8550		10001	38	1451	38		
VIII.	Wsparcia dobroczynne itd.								
IX.	Drogi bite	27363		25298	65			2064	35
X.	Dom powiatowy	2000						2000	
XI.	Administracja długów p.								
XII.	Koszta procesowe	350						350	
XIII.	Nakłady w interesie gmin								
XIV.	Ogółem	100		1154569	29	1154569	29		
	Suma dochodów	1925302	04	3695089	71	1931256	37	161468	70
				Więcej dochodu		1769787	67		
				Więcej rozchodu		2347428	27		
				Minus		577.640	60		

Nadzwyczajny ètat.

		M.	f.	M.	f.	M.	f.	M.	f.
	Stan z roku przeszłego			866759	79				
1.	Gminne urządzenie dróg	43833	04	43293	04			540	—
2.	Zbudowánie nowych dróg	566266	44	37.984	53				
3.	Rozmaite dochody	47804	20	54600		6796	24	604250	97
4.	Doch. na rach. gł K. K.			946356	66				
5.	Rol. zabez. na wyp. okal.	Przejśc		227446	61				
6.	Zaliczki	„		68819950	21				
7.	Depozyta	„		607460	88				
	Suma dochodów	657903	68	71527883	10	6796	24	604250	79
	rozchód			78357071	07				
	Większy rozchód			6.829.187	97				

Tytuł	Rozchód 1920 r.	Ma według etatu M.	f.	Jest M.	f.	Więcej M.	f.	Mniej M.	f.
I.	Administracja Wydz. P.	406991	65	1042093	79	635102	14		
II.	Administracja Kasy	63356		145254	01	81898	01		
III.	Administracja wójtostw	10653		21306	50	10653	50		
IV.	Podat. pow. i opłaty	413400		636254	37	222854	37		
V.	Szpital powiatowy	194050		555174	56	361124	56		
VI	Ochrona zdrowia i choroby	19938		39821	30	19883	30		
VII.	Instytucja ubogich	24500		18637	50			5862	50
VIII.	Wsparcia dobroczynne itd.	30000		42000		12000			
IX.	Drogi bite	524977		1334128	58	809151	58		
X.	Dom powiatowy	52460		230689	94	178229	94		
XI.	Administracja długów p.	181426	39	27701	39			153725	
XII.	Koszta procesowe	100		250	90	150	90		
XIII.	Nakłady w interesie gmin	3250		1150				2100	
XIV.	Ogółem	200		178267	47	178067	47		
	Suma rozchódów	1925302	04	4272730	31	2509115	77	161687	50
						2347428	1		
1	Gminne urządzenie dróg	43833	04	400					
2	Zbudowanie nowych dróg	566266	44	383149	80				
3	Rozmaite dochody	47804	20	18377	31				
4	Doch. na rach. gł. K. K.			953666	27				
5	Rol. zabez. na wyp. okal.			259750	64				
6	Zaliczki			76734266	17				
7	Depozyta			7460	88				
		657903	68	78357071	07				

Majątek Powiatu 1920.

1	Wartość domu „Starostwo“	13800000	
2	,, inwent. i mobiliaru Starostwa	1000000	
3	„ szpitalu powiatowego	13000000	
4	„ inwent. i mobiliaru szpitala pow.	2000000	
5	„ inwent. szos	1500000	
6	Premja prowincji dla szos Zgniłobłoty—Bobrowo—Drużyny	41232	
7	Premja prowincji dla szosy Nieżywięć—dworzec Kawki	13873	50
8	Premja prowincji dla szosy Świerczyn—Jastrzębie-wieś—Komorowo	41562	
9	Stan funduszu gmin urządzenia dróg	41166	36
10	Stan funduszu szos	1719	81
11	Stan nadzwyczajnego funduszu rezerwowego powiatu	453	02
12	Fundusz rezerwowy Pow. Kasy Oszczędności	413565	39
		31853572	08

Długi Powiatu.

cfr. etat.

XI.	1.	Pow. Kasa Oszczędności w powiecie	84955	94
XI	2.	,,	126277	26
XI.	3.	„	7294	99
XI.	4.	„	12105	63
XI.	5.	„	4063	99
XI.	6.	„	2438	38
XI.	7.	„	12719	72
XI.	8.	„	19759	03
XI.	9.	„	4001	37
XI	10.	„	8000	
XI.	11.	„	9120	24
XI.	12.	Tow. akcyjne prusk. cent. kred. ziemsk. Berlin	134576	10
XI.	13.	Bank śląski kred. ziemsk. w Wrocławiu	163510	19
XI.	14.	Pow. Kasa Oszczędności w Peine	74002	84
XI.	15.	Bank prusk. list. zastawnych Berlin	153610	05
XI.	16.	Zachodniopruska Kasa prowincj pomocnicz. Gdańsk	174152	69
XI.	17.	Pruski Bank akc. hipotecz. Berlin	136178	65
XI.	18.	Bank pruski list. zastawnych Berlin	97696	88
			1224463	95
XI.	19.	Na wyrównanie różnicy walutowej za noty zapłatę zagraniczne i na procenta składanych	100000	
		razem	1324463	95

Tytuł		Dochód		Rozchód	
I.	Administracja Wydz. P.	3840		7034077	30
II.	Administracja Kasy			1290996	60
III.	Administracja wójtostw			118378	
IV.	Podat. pow. i opłaty	29663907	97	12325957	85
V.	Szpital powiatowy	5511686	60	6598313	45
VI.	Ochrona zdrowia i choroby			356333	05
VII.	Instytucja ubogich	384943	94	1364115	49
VIII.	Wsparcia dobroczynne itd.			361000	
IX.	Drogi bite	126268	75	17394090	66
X.	Dom powiatowy			2521091	70
XI.	Administracja długów p.				
XII.	Koszta procesowe			2642	35
XIII.	Nakłady w interesie gmin			12500	
XIV.	Ogółem	3150450	45	1242307	
		38841097	71	50621803	45

Nadzwyczajny etat

		Dochód		Rozchód	
1	Gminne urządzenie dróg			579831	73
2	Zbudowanie nowych dróg	744510	60	25511925	44
3	Rozmaite dochody				
4	Doch. na rach. gł. K. K.	2391543	67	30643	59
5	Rol. zabez. na wyp. okal.			268252	
6	Zaliczki	139742351	22	103654324	31
7	Depozyta				
		142878405	49	130044977	07

Rok 1921.

Dochód

38841097,71
142878405,49
181719503,20

Rozchód

50621803,45
130044977,07
180666780,52

Stan

1062722,68 mk.

Długi Powiatu

XI.	1.	Pow. Kasa Oszczędności w powiecie	79873	73
XI.	2.	„	123309	16
XI.	3.	„	7127	36
XI.	4.	„	11854	33
XI.	5.	„	1981	23
XI.	6.	„	2388	72
XI.	7.	„	11844	91
XI.	8.	„	19249	99
XI.	9.	„	3901	42
XI	10.	„	6000	—
XI.	11.	„	8467	85
XI.	12.	Tow. akc. prusk. centr. ziemski w Berlinie	130220	80
XI	13.	Bank śląski kredyt. ziemski w Wrocławiu	158384	37
XI.	14.	Pow. Kasa Oszczędności w Peine	71942	56
XI.	15.	Bank pruski listów zastawnych w Berlinie	149878	43
XI.	16.	Zachodniopruska Kasa prow. pomocnicza w Gdańsku	171441	95
XI.	17.	Pruski Bank akc. hipoteczny w Berlinie	134125	80
XI.	18.	Bank pruski listów zastawnych w Berlinie	96598	99
			1190591	60
XI.	19.	Na wyrównanie różnicy walutowej za noty zagraniczne i na zapłatę procentu składanych	1500000	—
		Razem	2690591	60

Wykaz administracji oddziału wypadkowego.

Ubezpieczenie od wypadków w rolnictwie.

Liczba wypadków w przedsiębiorstwach rolnych, oraz leśnych jako i z tych powodów stawione wnioski do Zakładu Ubezpieczeń o odszkodowanie w obrębie Sekcji Brodnica uległo zwiększeniu, wobec lat poprzednich. Wypadków zgłoszono 68 wobec 45 w roku 1920 a zatem 23 więcej

Od zgłoszonych 68 wypadków nie załatwiono urzędowo, gdyż okaleczenie nie pozostawiło żadnych skutków, wzgl. oddalono wniosek o rentę w 10 wypadkach
ustalono odszkodowanie . . . . w 34 wypadkach
nie ukończono postępowania . . . . . . w 24 wypadkach
razem : 68 wypadków

Skutki 34 załatwionych wypadków są:
Przejściowe i częściowe ograniczenia . . . w 32 wypadkach
wypadki śmierci . . . . w 2 wypadkach
razem: 34 wypadków

Oprócz powyższych nowo zgłoszonych wypadków, załatwiono wypadki pozostałe z roku 1920 i sprawy wypadkowe z lat poprzednich, które prowadziły do obciążenia Zakładu Ubezpieczeń.

Uchwał powzięto, wzgl. wysłano 44.

Za rok 1921 ma tutejsza Sekcja na pokrycie wydatków i kosztów administracyjnych 1.586.761.00 mk. do złożenia. Rozliczono na 63.470.44 mk podatku gruntowego Sekcji, wynosi składka 25 mk. od 1 mk. podatku gruntowego.

Ile składki za rok 1922., w tutejszej Sekcji wynosić będą, jest niewiadomo, gdyż Zakład Ubezpieczeń nie dostarczył potrzebnych danych do rozliczenia.

Powiatowy Urząd Budowlany w Brodnicy.

Sprawozdanie techniczne na rok 1921|22.

A. Zarząd dróg powiatowych.

1. Budowniczy Powiatowy Zalewski, mianowany 1. IV. 1920 r. w służbie powiatowej od 1. V. 1916 r. z policzeniem 5 lat służby i 2 lat studji.
2. drogomistrz Degner w Lembargu, w służbie powiatowej od 1. IV. 1899 r. mianowany 1. IV. 1901 z policzeniem 20 lat służby.
3. dozorca szos Starogarski we Wrockach, w służbie powiatowej od 1. V. 1920 r. mianowany 1. V. 1921 r.
4. dozorca szos Kalinowski w Karbowie, w służbie powiatowej od 1. X. 1920. mianowany 1. X. 1921 r.
5. dozorca szos Jaworski w Jabłonowie w służbie powiatowej od 1. X. 1920. mianowany 1. X. 21 r.
6. dozorca szos Żołnowski w Bartniczce, w służbie powiatowej od 1. X. 1921. mianowany 1. X. 1921 r.
7. dozorca szos Kwiatkowski w Brodnicy, w służbie powiatowej od 1. IV. 1921 r. mianowany 1. IV. 1922 r.
8. dozorca szos Komorowski w Brodnicy, w służbie powiatowej od 1. IV. 192 . mianowany 1. IV. 1922 r.
9. 66 drożników.

B. Szosy.

Powiat Brodnicki posiada 294,5 mk. szos. Przez przesuwania oddziałów wojskowych na początku wojny światowej, jak również że w czasie od 1914 do 1917 r. nie można było z braku sił roboczych i materjałów podjąć reperacje, znajdują się drogi te po części w marnym stanie.

W roku 1917 rozpoczęto z naprawą dróg najwięcej uszkodzonych. Naprawa ta, którą powiat, pomimo że regencja uznała szkody te jako wyrządzone przez działania wojenne, uskutecznić musiał na koszt własny, spowodowała dla powiatu ogromne wydatki.

W roku 1921/22 przystąpił powiat do gruntownej naprawy wszystkich zaniedbanych dróg i mostów, przejętych w roku 1920 od Niemców.

Pomimo że praca ta, z powodu wygórowanych cen za materjały i robociznę, oraz dla braku wyszkolonego robotnika połączona była z wielkiemi trudnościami, zdołano w roku tym wybudować 6,2 km. nowego pszowłoka.

Miljonowe wydatki poniosł powiat przez naprawienie mostów drogowych, przy których po większej części musiano na nowo budować mury kamienne.

Ażeby módz wykończyć w roku przyszłym rozpoczętą w tym roku pracę, zakupiono po cenie przystępnej większą ilość kamieni

Sprzedaż owoców z drzew szosowych przyniosła mk. 587000

Wydzierżawienie traw na szkarpach rowów przy drogach przyniosło mk. 102,305

Z powodu braku odpowiedniej pielęgnacji zmarniało podczas wojny kilka set młodych drzewek owocowych; które w roku 1923 przez podrostki uzupełnione zostaną.

C. Budowa nowych szos

W roku 1921/22 rozpoczęto z budową 4 nowych szos i to:

1)	szosy	Szabda—Mszano	5,5 km.
2)	„	Jabłonowo—Buk Goralski	5,5 km.
3)	„	Radoszki—Samin	3,8 km.
4)	„	Kronfeld—Opalenica	3,5 km.

Z budową szosy wymienionej ad 1 rozpoczął powiat jeszcze za czasów niemieckich, a wykończy takową w grudniu 1922 r.

Budowa drogi wymienionej pod nr. 2 wykończona została na razie do długości 1 km. gdyż z powodu braku materjału w tej okolicy musiano pracę tam na razie zaniechać.

Praca przy budowie szos wymienionych ad 3—4 jest w pełnym biegu. Na budowę tą przyznało b. Min. b. Dz. Pruskiej subwencję w wysokości mk. 1.600.000,— która to suma, w stosunku do kosztów budowy tych dróg, jest bardzo minimalną.

Wydział Powiatowy widząc niezadowolenie bezrobotnych, których liczba doszła do 365 osób, zniewolony był, nieczekając na dalsze zapomogi rządowe, pracę tą podjąć i w ten sposób dać zatrudnienie robotnikowi, mającemu chęć do pracy.

Powiat który przez budowę tych dróg bardzo się zadłużył, żywi się nadzieją że otrzyma od rządu na ten cel większe zapomogi.

D. Spółki wodne

Spółek meljoracyjnych pozostających pod kontrolą rządu posiada powiat 24.

1. Spółka meljoracyjna Nieżywięć
2. „ „ Górale
3. „ do odwodnienia łąk w Janówku
4. „ „ „ „ „ Nowymdworzu pod Brodnicy.
5. „ „ „ „ „ Gorzechówku—Kamień
6. „ „ „ „ „ Kruszynie
7. „ „ „ „ „ Frydrychowie
8. „ „ „ „ „ Kruszyn—Lembarg
9. „ „ „ „ „ Lembargu
10. „ dla regulacji Lembarg—Bukowiec poł.
11. „ „ „ Branicy
12. „ „ „ Rypienicy
13. „ „ „ Lutryny
14. „ „ „ Brudzawskiej - Strugi
15. „ „ „ Małej Strugi w Bukówcu

16. ,, drenarska Płowężek
17. ,, ,, Sumowo
18. ,, ,, Sumówko
19. ,, ,, Wądzyn
20. ,, ,, Kruszyn — Rumunki
21. ,, ,, Pasieki
22. ,, ,, Niewierz
23. ,, ,, Drużyny Grzywno
24. ,, ,, Komorowo.

Wszystkie spółki rozwijają się pomyślnie i znajdują się w stanie dobrym.

Spółka dla regulacji Branicy wykonuje od roku 1921 większe prace melioracyjne i to bez pomocy rządowej.

W roku 1922 zamierza spółka ta przeprowadzić całkowitą regulację Branicą, na co stawił zarząd spółki wniosek do Województwa o udzielenie zapomogi rządowej.

Administracja wójtostw

Niżej podane osoby sprawują urząd wójtostwa wzgl. urząd zastępcy wójta.

Nr. bież.	Obwód wójtowski	Wójt	Zastępca	Uwagi
1	Augustowo	Władysław Duliński		
2	Boleszyn	Juljan Kęczyński		
3	Bukowiec	Jan Lipiński		
4	Bobrowo	Kazimierz Powałowski		
5	Brodnica wieś	Stanisław Wawrowski		
6	Bryńsk szl.	Bronisław Broszkiewicz	Aleks Figurski	
7	Ciborz	Ignacy Mieczkowski	Edmund Bałachowski	
8	Gutowo	Stefan Piński		
9	Grzybno	Kazimierz Powałowski		
10	Gorczenica	Kazimierz Powałowski		
11	Gorzechówko	Stanisław Jagielski	Franciszek Czechowski	
12	Jeleń	Jakób Nagorski	Kazimierz Życki	
13	Jastrzębie	Kazimierz Powalowski		
14	Jajkówo	Feliks Dzięgielewski	Marceli Ceraficki	
15	Konojady	Feliks Olszewski		
16	Karbowo	Franciszek Talaśka		
17	Lidzbark	Józef Jaździewski	Ignacy Czajkowski	
18	Lembarg	Michał Rynkowski		
19	Małki	Jan Strehl		
20	Michałowo	Kazimierz Powałowski		
21	Nieżywięć	Władysław Zakrzewski	Bronisław Jaronowski	
22	Płowężek	Zygmunt Roman		
23	Ruda	Franciszek Haszkiewicz		
24	Sumowo	Konstantyn Landowski		
25	Sadlinek	Władysław Barański	Juljan Lukrawski	
26	Wrocki	Jan Wilamowski	Teodr Zakrzewski	
27	Wlewsk	Jakób Nagórski		
28	Zbiczno	Aleks Jankowski		

Jako rzeczowe odszkodowanie pobierali wójtowie do 1. X. 20 r. — 25 fenigów za duszę.

Z powodu ciągle wzrastającej drożyzny odszkodowanie podwyższono zostało od 1. X. 20 r. na 0,75 mk., a od 1. I. 1922 r. na 10 mk. za duszę.

Administracja urzędów stanu cywilnego.

Obwody Urzędów stanu cywilnego nie mają zmian do wykazania. Niżej podane osoby sprawują urząd stanu cywilnego wzgl. zastępcy.

Nr. bież.	Obwód urzędu stanu cywiln.	Urzędnik stanu cywilnego	I. zastępca	II. zastępca
1	Jabłonowo	Barański Władysław		
2	Michałowo	Ożga Michałowo	Machałowski Michał.	Falkowski Michałowo
3	Zbiczno	Jankowski Zbiczno	Cichocki Zbiczno	Mączkowski Zbiczno
4	Bobrowo	Kaszubowski Bobrowo	Heldt Zgniłobłoty	Grzywacz Bobrowo
5	Mszano wieś	Barański Jan Mszano	Barański H. Mszano	Wawrowski Mszano
6	Gutowo	Łuczkowski Radoszki	Piński Miesiączkowo	Gorzyński Radoszki
7	Karbowo	Talaśka Żmijewo	Truszczyński Karb.	Bloch Karbowo
8	Augustowo	Szulwic Pol. Brzozie	zastępc. nie mianow.	
9	Gorczenica	Wiśniewski Szczuka	Kruth Szczuka	Górny Szczuka
10	Wrocki	Kukawka Wrocki	Słomczewski Wrocki	Baszewski Wrocki
11	Małki	Rink Małki	Stachowski Wymokłe	Nowak Tylice
12	Ruda	Golubski Górzno	zastępc. nie mianow.	
13	Jastrzębie	Beuth Gortatowo	Powałowski Dzierzno	J. Powałowski Dzierz.
14	Nieżywięć	Beyer Nieżywięć	Loss Nieżywięć	Makowski Nieżywięć
15	Ciborz	Mieczkowski Ciborz	Bałachowski Ciborz	Strużyński Ciborz
16	Wlewsk	Nagórski Wlewsk	Derkowski Wlewsk	Klimek Wlewsk
17	Gorzechówko	Borkowski Jabłonowo	Malicki Piecewo	Cieszyński Jabłonowo
18	Konojady	Urbański Konojady	Olszewski Górale	Jaranowski Konojady
19	Boleszyn	Krebs Boleszyn	Mączkowski M. Leźno	Laskowski Zembrze
20	Nowawieś	Bach Płowęż	Tychewski Płowęż	Opałka Płowęż
21	Lembarg	Reszka Kruszyny	Ronkowski Kruszyny	Samichowski Kruszyn
22	Pokrzydowo	Dylik Pokrzydowo	Ceraficki Pokrzyd.	Korzewski Pokrzyd.
23	Sumowo	Landowski Sumowo	Dankowski Sz. Sosno	Bielicki Sumowo
24	Kol. Bryńsk	Pronobjus Nowy Zieluń	Stębarski Ost. Bryń.	Gajkowski Ost. Bryń.
25	Jeleń	Gadomski Wąpiersk	Jankowski Wąpiersk	Zdrojewski Wąpiersk
26	Grzybno	Gołębiewski Szl. Krusz.	zastępc. nie mianow.	
27	Lidzbark	Rochon burm. Lidzbark	zastępc. nie mianow.	
28	Górzno	Golubski Górzno	zastępc. nie mianow.	
29	Brodnica m.	Jerzykiewicz burm.	zastępc. nie mianow.	
30	Bukowiec	Lipiński Jabłonowo	Barański Jabłonowo	Witkowski Bukowiec

Rzeczowe odszkodowanie dla urzędników stanu cywilnego wynosi według uchwały Wydziału Powiatowego z dnia ?4. III. br. 200 mk. rocznie od ~~jednej~~ dwu dusz~~u, począwszy od 1. I. 1922~~ r. które z dniem 1. VII. 22 r. podwyższono zostało na 300 mk.

Sądy Rozjemcze.

Nr.	Obwód rozjemczy	Imię, nazwisko i miejsce zam. sędziego rozjemczego.	Imię, nazwisko i miejsce zam. zastępcy sędziego rozjemczego.
1	Wrock	Wilmański Wrocki	Kukawski Wrocki
2	Nieżywięć	Roman Bejer Nieżywięć	Józef Lejda Nieżywięć
3	Lembarg	Leśnikowski Lembarg	Lula Lembarg
4	Bukowiec	Karl Buroch Bukowiec	
5	Gorzechówko	Jankowski Kamień	Jagielski Jabłonowo
6	Konojady	Ławy, nauczyciel Konojady	Dengel Konojady
7	Nowawieś		
8	Wądzyn	Heidt, nauczyciel Zgniłobłoty	Maciejewski Zgniłobłoty
9	Zbiczno	A. Jankowski nauczyc. Zbiczno	Cichowski Zbiczno
10	Karbowo	Kernstein, nauczyciel Karbowo	
11	Małki		
12	Pokrzydowo	Bucholz, nauczyc. Pokrzydowo	Ceraficki, organista Pokrzydowo
13	Gorczenica		
14	Jastrzębie	Wiktor Dahlke, naucz. Jastrzęb.	Walenty Skonieczka Jastrzębie
15	Michałowo		
16	Augustowo	Szulwic, nauczyciel Pol. Brzozie	
17	Boleszyn	Jan Grajewski, gospodarz Słup	Józef Karbowski W. Leźno
18	Gutowo	N. Łuczkowski, naucz. Radoszki	Antoni Napierski Samin
19	Ruda	Haszkiewicz, nadleśniczy Ruda	Sosnowski Fiałki
20	Bryńsk	Pronobjus, nauczyciel Zieluń	Ruciński Zieluń
21	Jamielnik	Stan. Stawski, leśny Nowydwór	Gudel Bełk
22	Jeleń	Krykant, nauczyciel Jeleń.	Frańciszek Kordalski Jeleń
23	Jabłonowo	Wł. Barański, sołtys Jabłonowo	Kikelhayn Jabłonowo
24	Górzno miasto	A. Golubski, burmistrz Górzno	Antoni Sarzyński Górzno

Wykaz taksatorów bydła i koni.

Według § 17 przepisów wykonawczych do ustawy o zarazy bydlęcej z dnia 25. III. 1911 r. zatwierdzeni taksatorzy.

Nr. bież.	Wójtostwo i nazwisko wójta	Taksatorzy do stwierdzenia wartości bydła zabitego wskutek zaraźliwych chorob
1	Wrocki Wilamowski Plęchoty	 Wilamowski Plęchoty Pieniążek Kawki
2	Nieżywięć Zakrzewski	Zakrzewski Nieżywięć Pieniążek Kawki
3	Bukowiec Lipiński Sadlinek	 Schielke Bukowiec Stoyke Jan Bukowiec
4	Konojady Olszewski Górale	 Olszewski Górale Stoyke Kamień

Nr. bież.	Wójtostwo i nazwisko wójta	Taksatorzy do stwierdzenia watości bydła zabitego wskutek zaraźliwych chorób.
5	Sadlinek Barański Jabłonowo	Meysztowicz Piecewo Roman Płowężek
6	Zbiczno Jankowski Zbiczno	Dzięgelewski Bachotek Richter Augustowo
7	Sumowo Landowski Sumowo	Fischer Najmowo
8	Bobrowo Powałowski Dzierzno	Norden Bobrowo Fischer Najmowo
9	Grzybno Powałowski Dzierzno	Maciejewski Kruszynki Norden Bobrowo
10	Małki Strehl Małki	Pieniążek Kawki Dąbrowski Tylice
11	Brodnica wieś Wawrowski Mszano	Wawrowski Mszano Weissermel Bródnica Zamek
12	Karbowo Talaśka Żmijewo	Maciejewski Kruszynki Lehmann Karbowo
13	Kruszyny Rynkowski	Łęgowski Kruszyny Olszewski Górale
14	Pokrzydowo Dzięgelewski	Ceraficki Pokrzydowo Dzięgelewski Bachotek
15	Gorczenica Powałowski Dzierzno	Robiński Opalenica Boldt Kronfeld
16	Jastrzębie Powałowski Dzierzno	Powałowski Jan Dzierzno Łyskowski Komorowo
17	Michałowo Powałowski Dzierzno	Robiński Opalenica Hollatz Michałowo
18	Augustowo Duliński	Richter Augustowo Pancierzyński Polskie Brzozie
19	Boleszyn Męciński M. Leźno	Ronowski Boleszyn Malinowski Samin

Nr. bież.	Wójtostwo i nazwis. wójta	Taksatorzy do stwierdzènia wártości bydła zabitego wskutek rarażliwych chorób
20	Wlewsk	
	Różycki Wlewsk	Różycki Wlewsk Mieczkowski Ciborz
21	Gutowo	
	Piński Miesiączkowo	a) Malinowski Samin b) Czerwiński Radoszki
22	Ruda	
	Haszkiewicz Ruda	a) Giese Po'ko b) Czerwiński Radoszki
23	Bryńsk	
	Broszkiewicz Nosek	Giese Polko Mieczkowski Ciborz
24	Nadl. Lidzbark	
	Jaździewski Nowydwór	Rożycki Wlewsk Wiebe Lidzbark
25	a) Jeleń i b) Ciborz	
	a) Nagórski Wlewsk b) Mieczkowski	Chmielewski Jeleń Mieczkowski Ciborz
26	Lidzbark	
	Rochon burmistrz	Mieczkowski Ciborz Wiebe Lidzbark
27	Górzno	
	Kalinowski burmistrz	Anusch Górzno Giese Polko

Członkowie Sejmiku Wojewódzkiego

Robiński właściciel ziemski — Opalenica
Michnowski kupiec — Brodnica
Czajkowski gospodarz — Bełk

Zarząd Powiatowej Kasy Oszczędności.

Olszewski starosta — Brodnica
Narzymski wł. ziemski — Jabłonowo
Stankowski aptekarz — Brodnica
Mechlin kupiec — Brodnica
Michnowski kupiec — Brodnica

Powiatowa Komisja Poborowa.

Członkowie	Zastępcy
Mieczkowski — Ciborz	Przeczewski — Szczuka
Sowiński — Gortatowo	Michnowski — Brodnica

Organizacja Powiatowej Policji Państwowej w Brodnicy.

Powiatowa Komenda Policji Państwowej jest podzielona na 14 posterunków miejskich i obwodowych, a mianowicie:

1) posterunek Pol. Państwowej Brodnica miasto z 1 przodownikiem i 8 posterunkowymi mieści się w domu Magistrackim przy ul. Hallera, zekres działania którego jest obwód miejski.

2) posterunek P. P. Brodnica wieś, 2 st. posterunkowych i 1 posterunkowy mieści się w domu prywatnym Brodnica-Zamek.

3) posterunek P. P. Lidzbark 1. przodownik i 6 posterunkowych mieści się w domu prywatnym w Lidzbarku, zakres działania tegoż jest obwód miejsk. i wiejski.

4) posterunek P. P. Górzno 1 przodownik 1 st. posterunkowy i 2 posterunkowych, mieści się w domu rządowym M. Spr. Wewnętrz. (b. Żandarmówka).

5) posterunek P. P. Jabłonowo, 1 st. posterunkowy i 4 posterunkowych, mieści się w domu prywatnym.

6) posterunek P. P. Jastrzębie, 1 st. posterunkowy i 1 posterunkowy, mieści się w domu rządowym Min. Skarbu w Jastrzębiu.

7) posterunek P. P. Konojady 1 przodownik i 1 posterunkowy, mieści się w Konojadach w domu prywatnym.

8) posterunek P. P. Bobrowo, 2 st. posterunkowych i 1 posterunkowy, mieści się w Bobrowie w domu szkólnym.

9) posterunek P. P. Kawki, 2 posterunkowych, mieści się w domu rządowym M. Spr. Wewn. (była żandarmówka w Kawkach).

10 posterunek P. P Polskie Brzozie, 1 st. posterunkowy i 1 posterunkowy mieści się w budynku rządowym M. Spr. Wewnętrznych (była żandarmówka) w Polsk. Brzoziu.

11) posterunek P. P. Bryńsk, 2 posterunkowych, mieści się w domu prywatnym w Bryńsku

12) posterunek P. P. Gorczenica 1 przodownik i 1 posterunkowy mieści się w budynku rządowym M. S. Wewn. w Gorczenicy.

13) posterunek P. P. Nowydwór 1 posterunkowy. mieści się w budynku rządowym M. Spr. Wewn. (b. żandarmówka) w Nowymdworze.

14) posterunek P. P. Pokrzydowo, 1 posterunkowy, mieści się w budynku szkolnym w Pokrzydowie. Biuro Powiatowej Komendy mieści się w Brodnicy ul. Nad Drwęcą nr. 1 w domu prywatnym.

Ogólny stan Komendy jest:

Komisarz	1	Sekretarz X. kat.	1
St. przodownik	1	kancelista XII. kat.	1
Przodowników	5	goniec	1
St. Posterunkow.	8	stangret	1
Posterunkowych	33	koni	6
		powózka	1
		rowerów	8

Przy Powiatowej Komendzie znajduje się Ekspozytura Śledcza, której zakres działania rozciąga się na powiaty: brodnicki, lubawski, działdowski i obsz. należący do Sądu Powiatowego w Golubiu, a wydany z powiatu wąbrzeskiego.

Ogólny stan Ekspozytury Śledczej jest dotychczas:

St. przodownik wywiad.	1
Przodownik wywiad.	1
St. wywiadowców	3
Wywiadowców	6

Komisja szacunkowa podatku dochodowego.

Diener — Wrocki
Heinrich — Brodnica
Gapa — Brodnica
Schulz — Małki
Orlewicz — Brodnica
Lukrawski — Jabłonowo
Golubski — Górzno
Przybylski — Lidzbark

Komisja szacunkowa podatku budynkowego.

Jerzykiewicz burmistrz — Brodnica
Powałowski wł. ziemski — Dzierzno
Rochon burmistrz — Lidzbark
Golubski burmistrz — Górzno

Powiatowy Wydział sądowy.

(Sądu Brodnickiego)
Duliński — Pol. Brzozie
Stankowski — Brodnica
Jerzykiewicz — Brodnica
Dzięgelewski — Bachotek
Piński — Miesiączkowo

(Sądu Lidzbarskiego)
Pluciński — Lidzbark
Chmielewski — Jeleń
Truszczyński — Kowaliki
Ziemski — Lidzbark
Beuth — Klonowo

Komisja do oględzin ścieków wodnych 2-3 rzędu.

Weihsermel — Kruszyny
Donarski — Mileszewy
Dzięgelewski — Bachotek
Ks. Kroplewski — Kruszyny
Giese — Polko
Rajkiewicz — Niskiebrodno.

Brodnica, dnia 1. listopada 1922 r.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego

W. Olszewski

Starosta.

Przy Powiatowej Komendzie znajduje się Ekspozytura Śledcza, której zakres działania rozciąga się na powiaty: brodnicki, lubawski, działdowski i obszar należący do Sądu Powiatowego w Golubiu, a wydany z powiatu wąbrzeskiego.

Ogólny stan Ekspozytury Śledczej jest dotychczas:

St. przodownik wywiad.	1
Przodownik wywiad.	1
St. wywiadowców	3
Wywiadowców	6

Komisja szacunkowa podatku dochodowego.

Diener — Wrocki	Orlewicz — Brodnica
Heinrich — Brodnica	Lukrawski — Jabłonowo
Gapa — Brodnica	Gołubski — Górzno
Schulz — Małki	Przybylski — Lidzbark

Komisja szacunkowa podatku budynkowego.

Jerzykiewicz burmistrz — Brodnica
Powałowski wł. ziemski — Dzierzno
Rochon burmistrz — Lidzbark
Gołubski burmistrz — Górzno

Powiatowy Wydział sądowy.

(Sądu Brodnickiego)	(Sądu Lidzbarskiego)
Duliński — Pol. Brzozie	Zieciński — Lidzbark
Stankowski — Brodnica	Chmielewski — Jeleń
Jerzykiewicz — Brodnica	Truszczyński — Kowaliki
Dzięgelewski — Bachotek	Ziemski — Lidzbark
Piński — Miesiączkowo	Benth — Klonowo

Komisja do oględzin ścieków wodnych 2-3 rzędu.

Weihsenuci — Kruszyny	Ks. Kroplewski — Kruszyny
Donarski — Mileszewy	Giese — Pełko
Dzięgelewski — Bachotek	Rajkiewicz — Niskibrodno.

Brodnica, dnia 1. listopada 1922 r.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego
W. Olszewski
Starosta.